

YANGI TASHKIL ETILGAN LENIN YO'LI (QIZIRIQ) RAYONINING KADRLAR BILAN TA'MINLANISHI

Qulboshev Sirojiddin Jumayevich

Termiz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

s.qulboshev2710@umail.uz

+998938959092

Sovet hukumatining respublikada paxtachilikni rivojlantirish maqsadida amalga oshirgan agrar siyosati yangi yerlarni o'zlashtirish hisobiga paxta maydonlari sathini kengaytirish va shu asosda paxtadan mo'l hosil olishni strategik maqsad qilib oldi. Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun Mirzacho'l, Markaziy Farg'ona, Qarshi va Surxon-Sherobod cho'llarini o'zlashtirish va bu yerlarni paxta etishtiriladigan yirik xom ashyo bazalariga aylantirish va shu orqali paxtaga bo'lgan talabini qondirish vazifasini ko'zlagan edi.

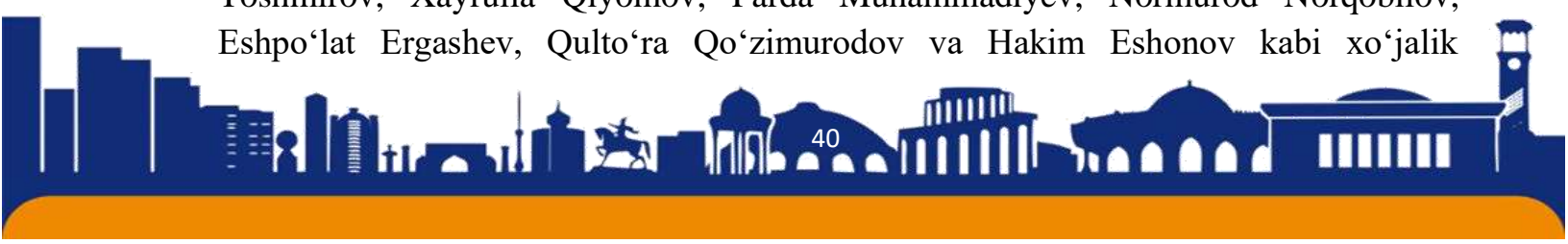
Yerlarning jadal sur'atlar bilan o'zlashtirilishi tufayli Qiziriq cho'lida ham ma'muriy rayon tashkil etish uchun yetarli shart-sharoitlar vujudga keldi. O'zbekiston Respublikasi hukumatining 1975-yil 6-martdagi qaroriga muvofiq o'zlashtirilgan cho'l hududida Lenin yo'li (hozirgi Qiziriq) rayoni tashkil etildi [1]. O'sha paytda rayonda 44 ming gektar yer maydoni bo'lib, 26 ming aholi yashar edi. Bundan tashqari 1 ta markaziy kasalxona, 20 ta davolash punktlari, 21 ta maktab, 6 ta kutubxona bor edi. Rayon tarkibiga 6 ta davlat sovxoz kirar edi [2].

Lenin yo'li rayonini tashkil etilishida Normo'min Turopov, Abdusattor Hayitov, A.Antones, E.Tursunov, Oytoshxon G'iyosova, Halil Isayev, Shaydulla Jumanazarov, Qarshi Choriyev, Sa'dulla Zulfiqorov, Abdurahmat Musayev, Rustam Omonov, Mamarajab Normo'minov, Muxtor Qilichev, Mamlakat Begmatova, Mamatqobil Ahmedov, Mirza Gulboyev, Muhabbatxon Toshxo'jayeva, Xudoynazar Umarov, Pari Nosirova, Jovli Sattorov kabi insonlarning xizmati katta bo'ldi.

Lenin yo'li rayoni tashkil etilgan paytda cho'lni obod qiluvchi paxtakorlar, mexanizator va quruvchilarga, barcha mutaxassislariga og'ir sharoitlarda ishlashga va yashashga to'g'ri keldi.

1976-yili cho'lda yangi tashkil etilgan Lenin rayoniga Ro'zi Samanovich Ergashev birinchi kotib bo'lib saylandi [3].

Tuzilgan rayonning obod bo'lishi va yangi yerlarning o'zlashtirilishida Xurram Toshmirov, Xayrulla Qiyomov, Parida Muhammadiyev, Normurod Norqobilov, Eshpo'lat Ergashev, Qulto'ra Qo'zimurodov va Hakim Eshonov kabi xo'jalik

rahbarlarining xizmatlari katta bo'ldi. Jumladan, rayonning Yo'ldosh Oxunboboyev nomli 7-sovxozi obod qilishda To'xta Haydarov, Oqboy Yo'ldoshev, Muzaffar Umarov, Rahmon Ashurov, Norqobil Orziqulov, Ergash Saidov, Xurram Karimov, Chori Xo'janazarov, Mamatali Umirov, Normo'min Kamolov, Xudoyqul Nazarov singari paxtakor, chorvador va boshqa kasb egalarining samarali mehnati muhim o'rin tutdi [4].

Lenin yo'li rayonining 6-sovxoziqa rahbarlik qilgan Normurod Norqobilov birinchi navbatda diqqat e'tiborini aholining turmush sharoitiga qaratdi. Xo'jalikning 14 ta bo'limning har birida barcha qulayliklarga ega bo'lgan dala shiyponlari qurildi, paxtakorlarning yozning issiq kunlarida dam olishlari va tushlik qilishlari uchun sharoitlar yaratib berdi [5].

Bandixon bog'dorchilik tajriba xo'jaligi yaylov dashtda tashkil etilgan bo'lishiga qaramay, tez orada uning dovrug'i mamlakatga yoyildi. Olim-agronom Qulto'ra Qo'zimurodovning say-harakati bilan xo'jalikda eng sara loyihalar asosida chiroyli uy-joylar, uch qavatli maktab va boshqa inshootlar barpo etildi. Eng muhimi barpo etilgan cho'ldagi bog'lardan uchinchi yildayoq uzum, olma, o'rik, anor, xurmo, bodom, qaroli va boshqa har xil mevali daraxtlardan hosil olina boshlandi. "Qiziriqning bog'i erami" nomini olgan xo'jalik rahbari Qulto'ra Qo'zimurodov umrining oxirigacha halol mehnat qilib, "El-yurt hurmati" ordeniga sazovor bo'ldi.

Rayon tashkil etilganidan keyin chorvachilikni rivojlantirishga ham katta e'tibor berildi. Barcha xo'jaliklarda yirik chorvachilik komplekslari qurildi. G'affor Mo'minov, Qo'ziboy Amirov hamda Sayfi Salayev kabi tajribali chorvadorlar bu sohaning rivojlanishida samarali mehnat qildilar. Ayniqsa, rayonda chorvachilikning yuksalishida o'z kasbining bilimdoni Qo'ziboy Amirovning hissasi katta bo'ldi. Uning sa'y-harakati bilan xo'jalik respublikada tanilgan chorvachilik xo'jaligiga aylandi. Xo'jalikda madaniy ishlarni rivoj toptirdi. "Qo'ng'iroq" folklor-etnografik dastasi tashkil etilib, tez orada uning dovrug'i respublika bo'ylab yoyildi [6].

Chorvachilikni rivojlantirishga yosh mutaxassislar va shu soha olimlari ham jalb qilindi. Parda Ashurov, Nosirxon Daminov, Chorshanbi Tog'aymurodov va O'rol Aliyarov kabi yosh mutaxassislar, Boboqul Abilov, Erkin Arabov, Qarshi Choriyev kabi ilmiy darajali olimlar shular jumlasidandir.

Rayon tashkil etilganidan keyin ma'naviy-ma'rifiy ishlarga eng obro'li, bilimli, tashkilotchi kishilar jalb etilgan edi. Egam Yo'ldoshev, To'xtamish Aliqulov, Yusuf Norqulov, Muhiddin Abdullayev, Hasan Mardonov, Juma Qosimov, Xurram Karimov, Jo'raqul Normo'minov, Rahmatulla Haydarov, Yarash Jovliev, Hakim Norboyev, Jovli Xursanov, Tursunpo'lat Allamurodov, Sojida Po'latova, Muxabbat Toshxo'jayeva,

Muxabbat Dautova, Sa'dulla To'xtamishov kabi ma'rifatchi - ziyolilar ta'lim-tarbiya, ma'naviy-ma'rifiy va targ'ibot-tashviqot ishlarida peshqadamlardan bo'ldilar.

Rayon sog'liqni saqlash, xalq ta'limi, madaniyat va sport, savdo va umumiy ovqatlanish, bank tizimi, kommunal xizmat va boshqa ijtimoiy-iqtisodiy sohalar ham rivojlanib bordi. 1975-yilda rayon markaziy shifoxonasi tashkil etildi va aholiga malakali tibbiy xizmat ko'rsata boshladi. Fani Yodgorov, Aziz Akbarov, Dilorom Yunusova, Xoliyor Mengliboyev, Yo'ldosh Qilichov, Usmon Madiyev, Sofiya Haydarova, Yo'ldosh Allaberdiyev, Qahramon Odinayev, Abdumo'min Erbo'tayev, Shaydulla Turdiyev, Xolmamat Rahmatov, X.Obidov, A.Mamatqulov, G.Nigmatulina, M.Ro'ziyev hamda Y.Xidirov kabi ko'plab shifokorlar el-yurt salomatligi yo'lida o'z bilim va tajribalarini ayamadilar.

Rayonda paxta tozalash zavodining qurilib ishga tushirilishida shu sohaning iqtidorli muhandisi Abdumurod Usanovning xizmatlari katta bo'ldi. U bosh muhandis Bahridin Jo'rayev bilan hamkorlikda dastlabki ishchi kadrlarni tayyorlab, barcha sexlarning to'la quvvat bilan ishlashini ta'minladi. Sherali Tursunov, Normamat Bo'ronov, Menglimamat Rahimov, Qulmurod Shernayev, Abduvohid Qilichev va Dilorom Yunusova singari ishchi va mutaxassislar korxonaning rivojlanishida o'z hissalarini qo'shdilar [7].

Xulosa qilib aytganda, Qiziriq rayonining tashkil topishi va uning barqaror rivojlanib obod bo'lishida yuqorida biz tilga olib o'tgan fidoyi insonlarning xizmatlari katta bo'ldi. Cho'lni o'zlashtirish bu yerda ekin maydonlarini kengaytirish infratuzilmani shakllantirish bularning barchasi juda katta mehnatni talab qildi. Xalqning tinimsiz mehnati va ko'plab moddiy resurslarni sarflash hisobiga amalga oshirildi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Surxondaryo viloyat davlat arxivi 312- fond, 1- ro'yxat, 12-ish, 143-varaq
2. Lenin bayrog'i gazetasi. 1975-yil 24-aprel
3. Surxondaryo viloyat davlat arxivi 474- fond, 1-ro'yxat, 98-ish, 74-varaq
4. Lenin bayrog'i. 1975-yil mart.
5. Народное хозяйство Узбекской ССР. Статистический ежегодник. 1975.
6. Surxondaryo viloyat davlat arxivi 474-fond, 1- ro'yxat, 45-ish, 90-varaq
7. Norqobilov A., Alimov Ch. Yurtparvarlar yurti: Qiziriq tumani hayotidan lavhalar. - T., "G'.G'ulom," 2010.